

ΕΝΑ

Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ ΣΤΗΝ COVID-19 ΕΠΟΧΗ

Κωνσταντίνος Κάβουρας,
Οικονομολόγος, MSc Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική,
MSc Εφαρμοσμένη Γεωγραφία & Διαχείριση του Χώρου

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ ΣΤΗΝ COVID-19 ΕΠΟΧΗ

Κωνσταντίνος Κάβουρας *

* Οικονομολόγος | MSc Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική | MSc
Εφαρμοσμένη Γεωγραφία & Διαχείριση του Χώρου
✉ kavouras.k@gmail.com

Απρίλιος 2020

Η σημερινή παγκόσμια υγειονομική κρίση, αποτέλεσμα της ραγδαίας εξάπλωσης του κορονοϊού Covid-19 -με περισσότερα από 2,2 εκατομμύρια επιβεβαιωμένα κρούσματα και 155 χιλιάδες θανάτους σε 213 χώρες- που οδήγησε στο χαρακτηρισμό του ως πανδημία από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ)¹, αναμφισβήτητα έχει και θα συνεχίσει να επιφέρει ανυπολόγιστες συνέπειες τόσο οικονομικές και κοινωνικές όσο και στη σωματική και ψυχική υγεία των πολιτών.

Συνήθης και κοινή πρακτική των περισσότερων χωρών στις οποίες εμφανίστηκαν κρούσματα του ιού για τη μείωση της εξάπλωσής του, ήταν η λήψη περιοριστικών μέτρων συναθροίσεων και συνωστισμού πολιτών. Μεγάλες αθλητικές διοργανώσεις, πολιτιστικές εκδηλώσεις, επιστημονικά συνέδρια και εκθέσεις αναβλήθηκαν επ' αόριστον ή ακυρώθηκαν η μία μετά την άλλη. Σχολεία και πανεπιστήμια έκλεισαν με περισσότερους από 1,5 δισ. μαθητές και φοιτητές ανά τον κόσμο να χάνουν τα μαθήματά τους εξαιτίας του κορονοϊού σύμφωνα με στοιχεία της UNESCO².

Ταυτόχρονα, οι αρχές προχώρησαν σε μερικές ή γενικές απαγορεύσεις κυκλοφορίας, κλείσιμο δημόσιων χώρων, πάρκων και χώρων πρασίνου. Σε ότι αφορά την Ελλάδα, χαρακτηριστικές είναι οι αποφάσεις της Περιφέρειας Αττικής για το κλείσιμο των Πάρκων και Αλσών του Κεντρικού Τομέα Αθηνών δηλαδή του Πεδίου του Άρεως, του Άλσους Φινόπουλου και του Αττικού Άλσους, καθώς και το κλείσιμο των εισόδων πρόσβασης στον Υμηττό³.

¹ WHO. *Coronavirus disease (COVID-19) Pandemic*. World Health Organization. 20 Απριλίου 2020. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019> [πρόσβαση: 20 Απριλίου 2020].

² UNESCO. *COVID-19 Educational Disruption and Response*. UNESCO. 20 Απρίλιος 2020. <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse> [πρόσβαση: 20 Απριλίου 2020].

³ Περιφέρεια Αττικής. *Κλείσιμο Πάρκων και Αλσών καθώς και των εισόδων πρόσβασης στον Υμηττό*. 20 Μαρτίου 2020. http://www.patt.gov.gr/site/index.php?option=com_content&view=category&id=3&Itemid=31&limitstart=80 [πρόσβαση: 17 Απριλίου 2020].

Με ανάλογη απόφαση έκλεισε και το Μητροπολιτικό Πάρκο Αντώνης Τρίτσης στο Ίλιον από το Φορέα Διαχείρισής του. Αξιοσημείωτο και πολυσυζητημένο παράδειγμα, αποτελεί η περίπτωση της Νέας Παραλίας Θεσσαλονίκης, όταν έπειτα από αναφορά για «αδικαιολόγητο συνωστισμό πεζών, περιπατητών και αθλούμενων» από τη Δημοτική Αρχή της πόλης⁴, αποφασίστηκε η απαγόρευση κυκλοφορίας πολιτών σε αυτή από τις 2:00μμ έως 8:00πμ και καθ' όλη τη διάρκεια του Σαββατοκύριακου⁵. Ανάλογη στρατηγική περιορισμού της κίνησης πολιτών, ακολουθήθηκε και για την παραλιακή ζώνη της Πάτρας αλλά και του Βόλου⁶.

Ωστόσο, παρόλο που ο περιορισμός χρήσης δημοσίων χώρων και πάρκων φαίνεται συνετή ως επιλογή -ιδιαίτερα αν αναλογιστούμε τη σημαντική προσπάθεια περιορισμού των κρουσμάτων πριν αυτά καταλήξουν στα νοσοκομεία αναφοράς του Εθνικού Συστήματος Υγείας- αυτός εντάσσεται σε μια προσέγγιση βραχυπρόθεσμης απόδοσης. Μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα μπορεί να αποδειχθεί λάθος. Τη στιγμή, μάλιστα, που οι πολίτες προσπαθούν να συμφιλιωθούν με την επιτακτική ανάγκη της εθελούσιας «φυσικής απομάκρυνσης (physical distancing)»⁷ και τις σχετικές οδηγίες προστασίας από την πανδημία: το κλείσιμο των δημόσιων χώρων και των πάρκων ίσως αποδειχθεί μη βιώσιμο, αντιπαραγωγικό, ακόμη και επιβλαβές.

⁴ Δήμος Θεσσαλονίκης. Κ. Ζέρβας: «Κλείνουμε τη Νέα Παραλία για να προστατεύσουμε τη Δημόσια Υγεία. Απολύτως σημαντικά τα μέτρα κοινωνικής απόστασης». 31 Μαρτίου 2020. <https://thessaloniki.gr/dhmarxos-zervas-kleinoume-nea-paralia/> [πρόσβαση: 17 Απριλίου 2020].

⁵ Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας. *Περιορισμός κίνησης πολιτών στη Νέα Παραλία Θεσσαλονίκης*. 31 Μαρτίου 2020. <https://www.civilprotection.gr/el/simantika-themata/periorismos-kinisis-politon-sti-nea-paralia-thessalonikis> [πρόσβαση: 17 Απριλίου 2020].

⁶ Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας. *Περιορισμός κίνησης πολιτών στην παραλιακή ζώνη της Πάτρας και στην παραλία Βόλου*. 3 Απριλίου 2020. <https://www.civilprotection.gr/el/simantika-themata/periorismos-kinisis-politon-stin-paraliaki-zoni-tis-patras-kai-stin-paralia-voloy> [πρόσβαση: 17 Απριλίου 2020].

⁷ σ.σ.: Ο όρος «φυσική απομάκρυνση (physical distancing)» θεωρείται πιο δόκιμος έναντι του όρου «κοινωνική απομάκρυνση (social distancing)». Η φυσική απομάκρυνση είναι απολύτως απαραίτητη για να αποτρέψουμε τη μετάδοση του ιού σε ένα άλλο άτομο. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι πρέπει να αποσυνδεθούμε από τον κοινωνικό μας κύκλο. Η χρήση της τεχνολογίας μας επιτρέπει να διατηρήσουμε τη σύνδεση με τους δικούς μας ανθρώπους χωρίς να βρισκόμαστε απαραίτητα στον ίδιο χώρο.

Το καθολικό κλείσιμο των δημόσιων χώρων και των πάρκων, είναι πολύ πιθανό να δημιουργήσει ένα δυνητικά αυταρχικό περιβάλλον το οποίο μπορεί να μετατοπίσει την σημερινή εθελουσία συμμόρφωση των πολιτών στις υποδείξεις των αρμόδιων Αρχών σε αντίσταση προς αυτές. Στο πλαίσιο αυτό, η εξεύρεση βιώσιμων πολιτικών είναι ζωτικής σημασίας, θεωρώντας δυστυχώς δεδομένο πια ότι η πανδημία πιθανότατα δεν θα εξαφανιστεί σε λίγες εβδομάδες, οξύνοντας μάλιστα και άλλα σύνθετα κοινωνικά προβλήματα. Είναι πολύ πιθανό να χρειαστεί να παραμείνουμε σε φυσική απομάκρυνση για καιρό. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει βρούμε ρεαλιστικά βιώσιμους τρόπους να διατηρήσουμε τη συμμόρφωση με τα μέτρα προστασίας για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Η μακροχρόνια απομόνωση μπορεί να συμβάλλει, παραδείγματος χάριν, στην έξαρση των εξαρτήσεων, είτε πρόκειται για τις νόμιμες εξαρτήσεις, δηλαδή το αλκοόλ, το τζόγο, την υπέρμετρη χρήση ψηφιακών μέσων, είτε για παράνομες. Η αύξηση του άγχους, η αύξηση των συγκρούσεων, της ανεργίας και τα οικονομικά προβλήματα ως αποτέλεσμα της αναμενόμενης οικονομικής κρίσης, σε συνδυασμό με τον εγκλεισμό σε χώρους περιορισμένους, είναι επιβαρυντικοί παράγοντες που μπορεί να οδηγήσουν έναν άνθρωπο στην εξάρτησή⁸.

Η ενδοοικογενειακή βία είναι μια άλλη πραγματική ανησυχία: Την περίοδο της κρίσης του κορονοϊού το φαινόμενο οξύνθηκε σημαντικά. Ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών António Guterres, μάλιστα, μίλησε για ένα «τρομακτικό παγκόσμιο κύμα»⁹ καθώς αυξήθηκε, λόγω της απαγόρευσης κυκλοφορίας και του συνακόλουθου κατ' οίκον περιορισμού, ο χρόνος της έκθεσης των θυμάτων στους κακοποιητικούς θύτες¹⁰.

⁸ Αθηναϊκό - Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων. *Αλκοόλ, τζόγος, διαδίκτυο, ουσίες και καραντίνα: Πότε ξεκινάει η εξάρτηση*. 11 Απριλίου 2020. <https://www.amna.gr/home/article/448929/Alkool--tzogos--diadiktuo--ousies-kai-karantina-Pote-xekinaei-i-exartisi> [πρόσβαση: 20 Απριλίου 2020].

⁹ UN. *UN chief calls for domestic violence "ceasefire" amid "horrific global surge"*. United Nations. 6 Απριλίου 2020. <https://news.un.org/en/story/2020/04/1061052> [πρόσβαση: 20 Απριλίου 2020].

¹⁰ Κουφονικολάκου, Θεώνη. *Ενδοοικογενειακή βία σε βάρος των παιδιών στην κρίση του κορονοϊού*. Μελέτη, Αθήνα: ΕΝΑ - Ινστιτούτο Εναλλακτικών Πολιτικών, 2020.

Στον αντίποδα, οι αστικοί/περιαστικοί χώροι πρασίνου και τα πάρκα συμβάλουν πολύπλευρα στη βελτίωση της υγείας των κατοίκων¹¹, ενώ η έλλειψη βιταμίνης D, την οποία συνθέτει το σώμα μας όταν το δέρμα μας εκτίθεται στον ήλιο, έχει από καιρό συσχετιστεί με αυξημένη ευαισθησία σε αναπνευστικές ασθένειες¹². Ταυτόχρονα οι χώροι αυτοί βοηθούν στη βελτίωση της ψυχικής υγείας καθώς συμβάλουν στην καταπολέμηση του άγχους¹³, αναζωογονούν τους κατοίκους των πόλεων και δίνουν αίσθηση γαλήνης και ηρεμίας¹⁴, βοηθώντας τους να χαλαρώσουν και να ανανεωθούν, μειώνοντας μάλιστα την επιθετικότητα¹⁵. Έτσι, η πρόσβαση σε εξωτερικό χώρο, η άσκηση, ο ήλιος και ο καθαρός αέρας είναι καθοριστικής σημασίας παράγοντες που συνδέονται με την υγεία των ανθρώπων, τόσο τη σωματική όσο και τη ψυχική. Παράγοντες απολύτως απαραίτητοι για την καταπολέμηση αυτής της πανδημίας.

Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι η πανδημία δεν επηρεάζει όλους τους ανθρώπους με τον ίδιο τρόπο ή για να το πούμε πιο ορθά, δεν είναι όλοι το ίδιο ευάλωτοι σε αυτή. Κάποιος που ζει σε μια ευρύχωρη μονοκατοικία δεν βιώνει με τον ίδιο τρόπο τον εγκλεισμό με κάποιον που κατοικεί σε μια γκαρσονιέρα λίγων τετραγωνικών. Ούτε φυσικά όλοι απολαμβάνουν τον ίδιο βαθμό προστασίας. Για παράδειγμα, οι πλέον εύποροι τείνουν να έχουν τις δικές τους αυλές, κήπους ή βεράντες και άρα τη δική τους ιδιωτική πρόσβαση σε εξωτερικούς χώρους, αποκομίζοντας τα οφέλη που αναφέρθηκαν παραπάνω. Ως εκ τούτου, ο περιορισμός πρόσβασης σε δημόσιους χώρους και πάρκα ουσιαστικά αναφέρεται στα φτωχότερα στρώματα της κοινωνίας.

¹¹ Loures, L., Santos, R., & Panagopoulos, T. «Urban Parks and Sustainable Development - The Case Study of Portimão City, Portugal.» Faro: University of Algarve, 2007.

¹² Tufekci, Zeynep. *Keep the Parks Open*. The Atlantic. 7 Απριλίου 2020. <https://www.theatlantic.com/health/archive/2020/04/closing-parks-ineffective-pandemic-theater/609580/> [πρόσβαση: 17 Απριλίου 2020].

¹³ Ulrich, R.S. «Natural versus urban sciences: some psycho-physiological effects.» *Environment and Behavior* 13, 1981: 523-556.

¹⁴ Kaplan, R. «The analysis of perception via preference: a strategy for studying how the environment is experienced.» *Landscape Urban Planning* 12, 1983: 161 - 176.

¹⁵ Kuo, F.E., Bacaioaca M., & Sullivan W.C. «Transforming inner city landscapes: trees, sense of safety, and preferences.» *Environment and Behavior* 1, 1998: 28 - 59.

Πρέπει να γίνει σαφές ότι η πανδημία κάνει ακόμα πιο εμφανείς τις ήδη υφιστάμενες χωρικές ανισότητες. Ανισότητες που συνδέονται με την τοποθεσία, τις κλιματικές συνθήκες, την πυκνότητα, την κατάσταση και την ποιότητα της κατοικίας, την ενεργειακή ένδεια/επισφάλεια, την πρόσβαση σε υπηρεσίες πρόνοιας και υγείας και έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην δημιουργία και κυρίως στη μετάδοση μολυσματικών και παρασιτικών ασθενειών¹⁶.

Υπό αυτήν την έννοια, οφείλουμε το συντομότερο δυνατό να σχεδιάσουμε πολιτικές βιώσιμες, λογικές και επιστημονικά τεκμηριωμένες, που να εξασφαλίζουν τόσο την πρόσβαση στο εξωτερικό χώρο για τους πολίτες, όσο και όλα εκείνα τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της φυσικής απομάκρυνσης. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα χρειαστεί να περιορίσουμε την παρουσία ανθρώπων στους δημόσιους χώρους, αλλά σίγουρα υπάρχουν πιο λειτουργικές και βιώσιμες λύσεις από το καθολικό κλείσιμό τους.

Θα μπορούσαμε, για παράδειγμα, να θέσουμε κανόνες για ελεγχόμενη πρόσβαση στα πάρκα και στα μονοπάτια με βάση ένα ανώτατο όριο στον αριθμό των επισκεπτών ανάλογα με την έκτασή τους. Ο έλεγχος του αριθμού των ανθρώπων που εισέρχονται δύναται να γίνει είτε με δημοτικούς υπαλλήλους στο χώρο εισόδου, είτε αξιοποιώντας τεχνολογίες παρόμοιες με αυτές που σήμερα χρησιμοποιούμε στους χώρους στάθμευσης ή σε ορισμένα μουσεία για να αποφεύγεται ο συνωστισμός επισκεπτών. Με τον τρόπο αυτό θα αποφεύγαμε πραγματικά το συνωστισμό πολιτών εντός του πάρκου, επιτρέποντας ωστόσο την απόλαυση ποιοτικού χρόνου και την αναψυχή σε αυτά. Επίσης, με κατάλληλη σήμανση των μονοπατιών πεζοπορίας και τρεξίματος ώστε να επιτρέπεται η κίνηση προς μία κατεύθυνση, είναι εφικτό να αποφευχθεί πιθανή σωματική επαφή.

Παράλληλα, πρέπει να εξετάσουμε λύσεις για την αύξηση του διαθέσιμου χώρου για καθαρό αέρα και άσκηση. Δεδομένου ότι πλέον πολλοί άνθρωποι εργάζονται εξ αποστάσεως και δεν ταξιδεύουν ή οδηγούν, ορισμένοι δρόμοι μπορούν να αλλάξουν προσωρινά χρήση και να αξιοποιηθούν ως πεζόδρομοι για περπάτημα και άσκηση των πολιτών.

¹⁶ Κυβέλου, Στέλλα. *Η οργάνωση και ο σχεδιασμός του χώρου στην μετά-COVID-19 εποχή*. The Huffington Post. 11 Απριλίου 2020. https://www.huffingtonpost.gr/entry/e-organoze-kai-o-schediasmos-toe-choroesten-meta-covid-19-epoche_gr_5e91669ac5b69d6506290155#ip=1 [πρόσβαση: 19 Απριλίου 2020].

Σχολικές αυλές, ανοιχτά γήπεδα, κήποι δημοτικών κτηρίων, ακόμη και μεγάλοι εξωτερικοί χώροι ιδιωτικών κτηρίων (π.χ. ξενοδοχεία) που σήμερα δεν χρησιμοποιούνται, να ανοίξουν για τους πολίτες. Οι δήμοι σε συνεργασία με φορείς όπως ορειβατικούς και φυσιολατρικούς συλλόγους, θα μπορούσαν να ανοίξουν προσβάσεις προς χώρους περιαστικού πράσινου, μονοπάτια εισόδου στα παρακείμενα βουνά, λόφους, ακόμα και ακτές. Για παράδειγμα, οι πρόποδες των μεγάλων βουνών της Αττικής (Πάρνηθα, Υμηττός, Πεντέλη) ή και χαμηλότερες οροσειρές (Αιγάλεω - Ποικίλο, Τουρκοβούνια) είναι δυνατόν να αξιοποιηθούν για επισκέψεις από κατοίκους των παρακείμενων πολυπληθών δήμων.

Σε κάθε περίπτωση, οι υγειονομικές αρχές, ενόψει και της διαφαινόμενης σταδιακής άρσης των περιοριστικών μέτρων, πρέπει να αξιολογήσουν και να αναπτύξουν πολιτικές και βέλτιστες πρακτικές με διαφάνεια και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, ώστε η πολιτεία με τη σειρά της να ορίσει τις συνθήκες υπό τις οποίες θα ανοίξουν ξανά, οι δημόσιοι χώροι και τα πάρκα. Με τον τρόπο αυτό, οι λαμβάνοντες τις αποφάσεις θα διατηρήσουν την απαραίτητη κοινωνική αποδοχή για την τήρησή τους και οι πολίτες θα συνεχίσουν να έχουν το αναφαίρετο δικαίωμα πρόσβασης στους δημόσιους χώρους και τα πάρκα, υπό λελογισμένους όρους, αποφεύγοντας πιθανούς κινδύνους επιμόλυνσης, προάγοντας την υγεία, την ευημερία και την ανθεκτικότητα που χρειαζόμαστε μέχρι το πέρας της πανδημίας αλλά και την εποχή μετά από αυτήν.

Βιβλιογραφία

Kaplan, R. «The analysis of perception via preference: a strategy for studying how the environment is experienced.» *Landscape Urban Planning* 12, 1983: 161 - 176.

Kuo, F.E., Bacaioca M., & Sullivan W.C. «Transforming inner city landscapes: trees, sense of safety, and preferences.» *Environment and Behavior* 1, 1998: 28 - 59.

Loures, L., Santos, R., & Panagopoulos, T. «Urban Parks and Sustainable Development - The Case Study of Portimão City, Portugal.» Faro: University of Algarve, 2007.

Ulrich, R.S. «Natural versus urban sciences: some psycho-physiological effects.» *Environment and Behavior* 13, 1981: 523-556.

Κουφονικολάκου, Θεώνη. Ενδοοικογενειακή βία σε βάρος των παιδιών στην κρίση του κορονοϊού. Μελέτη, Αθήνα: ΕΝΑ - Ινστιτούτο Εναλλακτικών Πολιτικών, 2020.

Πηγές στο διαδίκτυο

Tufekci, Zeynep. Keep the Parks Open. 7 Απριλίου 2020. The Atlantic. <https://www.theatlantic.com/health/archive/2020/04/closing-parks-ineffective-pandemic-theater/609580/> [πρόσβαση: 17 Απριλίου 2020].

UN. UN chief calls for domestic violence “ceasefire” amid “horrifying global surge”. United Nations. 6 Απριλίου 2020. <https://news.un.org/en/story/2020/04/1061052> [πρόσβαση: 20 Απριλίου 2020].

UNESCO. COVID-19 Educational Disruption and Response. UNESCO. 20 Απριλίου 2020. <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse> [πρόσβαση: 20 Απριλίου 2020].

WHO. Coronavirus disease (COVID-19) Pandemic. World Health Organization. 20 Απριλίου 2020. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019> [πρόσβαση: 20 Απριλίου 2020].

Αθηναϊκό - Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων. Αλκοόλ, τζόγος, διαδίκτυο, ουσίες και καραντίνα: Πότε ξεκινάει η εξάρτηση. 11 Απριλίου 2020. <https://www.amna.gr/home/article/448929/Alkool--tzogous--diadiktuo--ousies-kai-karantina-Pote-xekinaei-i-exartisi> [πρόσβαση: 20 Απριλίου 2020].

31 Μαρτίου 2020. <https://www.civilprotection.gr/el/simantika-themata/periorismos-kinisis-politon-sti-nea-paralia-thessalonikis> [πρόσβαση: 17 Απριλίου 2020].

Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας. Περιορισμός κίνησης πολιτών στην παραλιακή ζώνη της Πάτρας και στην παραλία Βόλου. 3 Απριλίου 2020. <https://www.civilprotection.gr/el/simantika-themata/periorismos-kinisis-politon-stin-paraliaki-zoni-tis-patras-kai-stin-paralia-vology> [πρόσβαση: 17 Απριλίου 2020].

Δήμος Θεσσαλονίκης. Κ. Ζέρβας: «Κλείνουμε τη Νέα Παραλία για να προστατεύσουμε τη Δημόσια Υγεία. Απολύτως σημαντικά τα μέτρα κοινωνικής απόστασης». 31 Μαρτίου 2020. <https://thessaloniki.gr/dhmarxos-zervas-kleinoume-nea-paralia/> [πρόσβαση: 17 Απριλίου 2020].

Κυβέλου, Στέλλα. Η οργάνωση και ο σχεδιασμός του χώρου στην μετά-COVID-19 εποχή. The Huffington Post. 11 Απριλίου 2020. https://www.huffingtonpost.gr/entry/e-organose-kai-o-schediasmos-toe-choroe-sten-meta-covid-19-epoche_gr_5e91669ac5b69d6506290155#ip=1 [πρόσβαση: 19 Απριλίου 2020].

Περιφέρεια Αττικής. Κλείσιμο Πάρκων και Αλσών καθώς και των εισόδων πρόσβασης στον Υμηττό. 20 Μαρτίου 2020. http://www.patt.gov.gr/site/index.php?option=com_content&view=category&id=3&Itemid=31&limitstart=80 [πρόσβαση: 17 Απριλίου 2020].

ENA

Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

ENA Ινστιτούτο
Εναλλακτικών Πολιτικών
Ζαλοκώστα 8, 106 71 Αθήνα,
+30 210 364 7912

info@enainstitute.org
www.enainstitute.org

